सीतामेवमेवंगुणां तथा मलिनवासःसंवीतत्वोपवासकृशत्वशोकध्यानपरायणत्वादि पातिव्रत्यधर्मवतीं दृष्ट्वा हृष्टः सन् रामं सस्मार स्मृतंच तं प्रशशंस ॥ एवं पातिव्रत्यगुणवत्पत्नीलाभेन भाग्योत्तरोरामः॥ ईदृश्यावियोगेनेदृशी पीडा ईदृशीप्राप्तये उद्यमश्चोचितएवेति॥चात्सीतांच प्रशशंस॥ बलवता भव्येन प्रभुणा हृतापि याएवं पातिव्रत्यातदेषैव सर्वोत्तमेत्येवं प्रशशंस ॥ ५४ ॥ वममानः ॥ इतिरामाभिरामेश्रीरामीये रामायणतिलके वाल्मीकीये सुंदरकांडे पंचदशःसर्गः ॥ १५ ॥ ॥७॥ ॥७॥

सीतांप्रशस्य प्रशंसाच प्रागुक्तरूपा ॥ चिंतापरः सीताविषयदुःखेनेतिभावः ॥ १ ॥ सीतामाश्रित्य सीतामुद्दिश्य ॥ २ ॥ गुरुभिर्विनीतस्य शिक्षितस्य लक्ष्मणस्य गुरुप्रिया गुरोः रामस्य पत्नीत्वात्॥तद्वदेव परमोपास्यत्वेनाभीष्टा सीता अयोनिजा निःसीमपातिव्रत्या रामपत्न्यपि यदि दुःखार्ता दुःखपीडिता तर्हि कालोहिदुरतिक्रमइति हि निश्चितमित्यर्थः ॥ दुःखोपायघटकत्वस्य कालएवप्रसिद्धत्वादितिभावः ननुनदुःखंसुखंवा कालमात्रजन्यं॥कर्मानुष्ठानवैफल्यापत्तेः ॥ तत्सापेक्षकालजन्यत्वेपि ईश्वरावतारसी

एवंसीतांतथादृष्ट्वाहृष्टःपवनसंभवः॥ जगाममनसारामंप्रशशंसचतंप्रभुं॥५४॥इत्यार्षेश्री०वा० सुं० पंचदशःसर्गः॥१५॥७॥

प्रशस्यतुप्रशस्तव्यांसीतांतांहरिपुंगवः॥ गुणाभिरामंरामंचपुनःश्चिंतापरोभवत् ॥ १ ॥ समुहूर्तमिवध्यात्वाबाष्पपर्याकुलेक्षणः॥ सीतामाश्रित्यतेजस्वीहनूमान्विललापह ॥ २॥ मान्यागुरुविनीतस्यलक्ष्मणस्यगुरुप्रिया॥ यदिसीताहिदुःखार्ताकालोहिदुरतिक्रमः॥ ३॥ रामस्यव्यवसायज्ञालक्ष्मणस्यचधीमतः॥ नात्यर्थंक्षुभ्यतेदेवीगंगेवजलदागमे॥ ४॥॥ तारामयोः कर्माभावात्कथं दुःखमितिचेन्न॥वस्तुतस्तु तयोर्दुःखाभावेपि लोकानुग्रहाय गृहीतमनुष्यदेहयोस्तेषां मनुष्यत्वाभावबुद्धिप्रतिबंधाय नटवत्व्यवहारमभिनयतोः सुखदुःखादिकालिकसुखविकासाद्यभिनयेन तन्मायामोहितस्यैव देवांशस्य हनूमतोऽभिनीतकार्यदर्शनेन तत्कारणानुमानात् दुःखार्तत्वाद्युक्तेः सामंजस्यात्॥यथाच परेणोद्बोधनंविना हनूमतः स्वबलपराक्रमांशे मोहस्तथा ऽनयोर्भगवत्स्वरूपत्वे इदानीं तस्य मोहइति वक्तुंशक्यत्वात्पश्चात्तु भगवदिच्छयैव तस्य तयोः स्वरूपज्ञानेपि नकिंचिदवद्यं॥३॥नन्वेवं विधदुःखातिशये जीवनहानिरेवस्यादतआह॥ रामस्येति सलक्ष्मणोरामएवंविधे दुर्गे स्थितामपि मां दिव्यास्त्रैः समुद्रमपि येनकेनाप्युपायेनोल्लंघ्यागत्यात्रायास्यतीति॥तस्य व्यवसायज्ञा पराक्रमज्ञा सती नात्यंतं क्षुभ्यते नैराश्यमूलकं प्राणत्यागसंपादकक्षोभं नप्राप्नोतीत्यर्थः ॥ जलदागमे वर्षाकालेपि गंगा यथा इतरक्षुद्रनदीव दुर्धरवेगं न प्राप्नोतितद्वत् ॥ ४ ॥